

Ζωντανεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα

ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μαρίνα Καζάκου,

ΠΕ80 Οικονομίας (πρώην ΠΕ09)

ΣΧΟΛΕΙΟ

2^ο ΓΕΛ Αρτέμιδας

Αρτέμιδα, Ιούνιος 2018

1. Συνοπτική περιγραφή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Η παρούσα ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το α' τετράμηνο του σχολικού έτους 2016-2017 στο πλαίσιο του μαθήματος της Ερευνητικής Εργασίας (project) της Β' Λυκείου με τον τίτλο «Ζωντανεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα». Το θέμα επιλέχθηκε για δύο κυρίως λόγους: α) παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει παγκοσμίως, τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίζουν να μην εφαρμόζονται πλήρως και να καταπατώνται καθημερινά. Κρίνεται απαραίτητη επομένως η ευαισθητοποίηση των μαθητών στο θέμα αυτό, και β) είναι ένα θέμα που διδάσκεται αποσπασματικά στα αναλυτικά προγράμματα του Γενικού Λυκείου.

Σκοπός του project ήταν να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια των «ανθρωπίνων δικαιωμάτων» και να αναλύσουν πολύπλευρες πτυχές αυτής, χρησιμοποιώντας ψηφιακά μέσα. Το θέμα χωρίστηκε σε πέντε (5) ενότητες: α) ιστορικά στοιχεία ανθρωπίνων δικαιωμάτων, β) παγκόσμιες ημέρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γ) υπέρμαχοι ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δ) Ευρωπαϊκή Ένωση-Βραβείο Ζαχάρωφ και ε) καταπάτηση-προάσπιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες, επέλεξαν την ενότητα με την οποία ήθελαν να ασχοληθούν, τον τρόπο παρουσίασης της ενότητάς τους στην τάξη και τα web 2.0 εργαλεία που θα χρησιμοποιούσαν. Τα μαθησιακά αποτελέσματα (παρουσιάσεις powerpoint, αφίσες και βίντεο), μαζί με τα αποτελέσματα μιας μικρής ποιοτικής έρευνας που διεξήγαγαν οι μαθητές και τα φύλλα εργασίας που είχαν δοθεί από την εκπαιδευτικό, αναρτήθηκαν σε ιστοσελίδα που κατασκευάστηκε για το σκοπό αυτό.

2. Σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

2.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα θέμα το οποίο δε διδάσκεται ολοκληρωμένα σε κανένα αναλυτικό πρόγραμμα του Γενικού Λυκείου, αλλά μόνο αποσπασματικά, μέσω του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας (π.χ. το θέμα του ρατσισμού στη Β' Λυκείου) και του μαθήματος της Πολιτικής Παιδείας (π.χ. τα δικαιώματα του παιδιού στο 7^ο κεφάλαιο της Α' Λυκείου).

Πρόκειται για ένα πολύπλευρο θέμα που μας αφορά όλους. Μέσω της εκπαίδευσης μπορούμε να προωθήσουμε και να υποστηρίξουμε περαιτέρω την αποτελεσματική εφαρμογή τους σε μεγαλύτερο βαθμό και εύρος. Είναι σημαντικό οι μαθητές, οι αυριανοί ενεργοί πολίτες, όχι μόνο να αναγνωρίζουν ποια είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με την Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), αλλά και να τα εφαρμόζουν στην πράξη και να γίνουν υποστηρικτές αυτών (π.χ. της ειρήνης και της ανεκτικότητας). Για τους λόγους αυτούς, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το project «Ζωντανεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα».

Κατά την υλοποίηση του project, χωρίστηκε το θέμα σε ενότητες και οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν την ενότητα που τους άρεσε περισσότερο και να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά και ανακαλυπτικά. Είχαν επίσης δυνατότητα ευελιξίας ως προς το ψηφιακό εργαλείο που θα χρησιμοποιούσαν. Τα ψηφιακά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν τελικά ήταν πολλαπλά: youtube, powerpoint, powtoon, animoto και weebly. Η χρήση ψηφιακών μέσων για την υλοποίηση του project κρίνεται σημαντική, καθώς η αξιοποίηση εικόνας και ήχου συμβάλλει στην πρόσληψη πολλαπλών ερεθισμάτων από τους μαθητές και η πληροφορία μεταφέρεται και επεξεργάζεται καλύτερα με τον συνδυασμό λέξεων και εικόνας.

Ένα άλλο στοιχείο του project είναι ότι οι μαθητές διεξήγαγαν τη δική τους έρευνα και εξήγαγαν συμπεράσματα. Ήρθαν σε επαφή επομένως με τα βασικά σημεία διεξαγωγής μιας ποιοτικής έρευνας, όπως είναι τα ερωτήματα της έρευνας, η συνέντευξη και η ανωνυμία των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτήν.

Το υλικό που παράχθηκε κατά την υλοποίηση του project αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα: <http://humanrights-project.weebly.com/>.

2.2 Διδακτικοί στόχοι

Σκοπός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής ήταν να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια των «ανθρωπίνων δικαιωμάτων» και να αναλύσουν πολύπλευρες πτυχές αυτής με τη χρήση ψηφιακών μέσων.

Οι ειδικότεροι στόχοι της εκπαιδευτικής πρακτικής ήταν οι εξής:

α) Στόχοι σχετικοί με το γνωστικό αντικείμενο:

1. Να αναγνωρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.
2. Να αναζητήσουν, να καταγράψουν και να οργανώσουν ιστορικά στοιχεία σχετικά με τους βασικούς σταθμούς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
3. Να εντοπίσουν παγκόσμιες ημέρες αφιερωμένες στα ανθρώπινα δικαιώματα και να ερμηνεύουν τη σημασία τους.
4. Να συλλέξουν στοιχεία για υπέρμαχους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
5. Να ενημερωθούν σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμβολή της στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
6. Να αναζητήσουν και να καταγράψουν περιπτώσεις καταπάτησης και προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο.
7. Να ερμηνεύουν την πορεία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διαχρονικά και να κατανοήσουν τη σημασία της προάσπισής τους.
8. Να εξοικειωθούν με τα βήματα μιας κοινωνικής έρευνας.
9. Να αναπτύξουν συνείδηση ενεργών πολιτών.

β) Στόχοι σχετικοί με δεξιότητες που αφορούν στο γνωστικό αντικείμενο:

1. Να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη, κατά τη συλλογή πληροφοριών, την παρουσίαση των εργασιών τους και την παρακολούθηση των εργασιών των συμμαθητών τους.
2. Να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους παρουσιάζοντας τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης ή του σχολείου.
3. Να αντιλαμβάνονται τις διαφορετικές οπτικές του θέματος.
4. Να αναπτύξουν τη λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών.

5. Να είναι υπεύθυνοι με το χρονοδιάγραμμα και την παράδοση των εργασιών τους.

γ) Στόχοι σχετικοί με τη χρήση της τεχνολογίας:

1. Να μάθουν και να εξοικειωθούν οι μαθητές με τις νέες τεχνολογίες και τη χρήση εφαρμογών web 2.0 για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
2. Να μάθουν να συλλέγουν πληροφορίες από το διαδίκτυο, να τις διασταυρώνουν, να τις αξιολογούν και να τις ιεραρχούν.
3. Να μάθουν να κατασκευάζουν εκπαιδευτική ιστοσελίδα.

δ) Στόχοι σχετικοί με κοινωνικές δεξιότητες:

1. Να δουλεύουν σε ομάδες κατανέμοντας ισότιμα ευθύνες και αρμοδιότητες.
2. Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας με τους συμμαθητές τους και την ομάδα τους.
3. Να σκέπτονται δημιουργικά κατά την υλοποίηση των εργασιών τους.
4. Να αναπτύξουν διαλογικές δεξιότητες.

3. Πραγματοποίηση της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

3.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος της Ερευνητικής Εργασίας (project) της Β' Λυκείου. Για την επιλογή του θέματος λήφθηκε υπόψη το γεγονός ότι οι μαθητές που υλοποίησαν το project ήταν μαθητές της Ομάδας Προσανατολισμού «Ανθρωπιστικών Σπουδών».

3.2 Ηλικιακή ομάδα

Η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική υλοποιήθηκε σε ένα τμήμα 16 μαθητών (7 κορίτσια και 9 αγόρια) της Β' Λυκείου. Το τμήμα αυτό ήταν ένα από τα δύο τμήματα της Ομάδας Προσανατολισμού «Ανθρωπιστικών Σπουδών» του σχολείου, το οποίο βρίσκεται σε μια παραθαλάσσια, ημιαστική, αναπτυσσόμενη περιοχή της Ανατολικής Αττικής.

3.3 Πρότερες γνώσεις και διάρκεια εφαρμογής

Ως προς το γνωστικό αντικείμενο δεν απαιτούνται πρότερες γνώσεις. Ως προς την τεχνολογία απαιτούνται γνώσεις διαδικτύου, επεξεργασίας κειμένου και δημιουργίας παρουσιάσεων, οι οποίες είναι γνωστές από το αναλυτικό πρόγραμμα της Πληροφορικής του Γυμνασίου. Χρειάζονται επίσης γνώσεις κατασκευής βίντεο (animoto και rowtoon) και ιστοσελίδας, οι οποίες δόθηκαν από την εκπαιδευτικό.

Το project διήρκεσε 12 εβδομάδες με 1 διδακτική ώρα την εβδομάδα.

3.4 Αναλυτική περιγραφή της πραγματοποίησης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική υλοποιήθηκε το α' τετράμηνο του σχολικού έτους 2016-2017 σε ένα τμήμα project της Β' Λυκείου. Το θέμα επιλέχθηκε από την υπεύθυνη εκπαιδευτικό και βασίστηκε στο εκπαιδευτικό πακέτο «Ζωντανεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα» του οργανισμού «Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (UHR), ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού που έχει ως στόχο την εφαρμογή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Σημειώνεται ότι το υλικό που χρησιμοποιήθηκε από τον εν λόγω εκπαιδευτικό οδηγό παρέμεινε αναλλοίωτο, όπως ορίζουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του οργανισμού.

Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή της μαθησιακής διαδικασίας, των δραστηριοτήτων και του τρόπου με τον οποίο εργάστηκαν οι μαθητές.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Παρουσίαση του θέματος - δημιουργία ομάδων

Διάρκεια: 1 διδακτική ώρα (1^η εβδομάδα)

Είδος δραστηριότητας: Συζήτηση

Οργάνωση τάξης: Μετωπική διδασκαλία.

Ρόλος του διδάσκοντα: Διδακτικός, συντονιστικός και διαμεσολαβητικός.

Σύνδεση με τον διδακτικό στόχο: Να αντιλαμβάνονται τις διαφορετικές οπτικές του θέματος, να αναπτύξουν τη λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών, να είναι υπεύθυνοι με το χρονοδιάγραμμα και την παράδοση των εργασιών τους, να δουλεύουν σε ομάδες

κατανέμοντας ισότιμα ευθύνες και αρμοδιότητες και να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας με τους συμμαθητές τους και την ομάδα τους.

Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο: Η συγκεκριμένη δραστηριότητα ήταν προπαρασκευαστική, επομένως δεν αξιοποιήθηκε ψηφιακό περιεχόμενο.

Περιγραφή: Την πρώτη εβδομάδα υλοποίησης του project, παρουσιάστηκε το θέμα στους μαθητές και μέσα από συζήτηση χωρίστηκε το θέμα στις εξής ενότητες: α) ιστορικά στοιχεία ανθρωπίνων δικαιωμάτων, β) παγκόσμιες ημέρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γ) υπέρμαχοι ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δ) Ευρωπαϊκή Ένωση-Βραβείο Ζαχάρωφ και ε) καταπάτηση-προάσπιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κάθε μαθητής, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του, επέλεξε την ενότητα με την οποία ήθελε να ασχοληθεί. Δημιουργήθηκαν έτσι οι εξής ομάδες: α) 2 άτομα, β) 4 άτομα, γ) 4 άτομα, δ) 2 άτομα και ε) 4 άτομα. Επίσης, έγινε λόγος για τα ψηφιακά εργαλεία που θα χρησιμοποιούσαν για την υλοποίηση των εργασιών τους. Οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν να δημιουργήσουν μια παρουσίαση, ένα βίντεο ή μια αφίσα, καθώς και να επιλέξουν το συγκεκριμένο ψηφιακό εργαλείο που θα χρησιμοποιούσαν, π.χ. animoto ή powtoon για τη δημιουργία βίντεο. Τέλος, αποφασίστηκε από κοινού με τους μαθητές το χρονοδιάγραμμα παράδοσης και παρουσίασης των εργασιών τους.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας: Οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με το θέμα, επέλεξαν την ενότητα με την οποία ήθελαν να ασχοληθούν, χωρίστηκαν σε ομάδες και παρέλαβαν φύλλο εργασίας για την επόμενη δραστηριότητά τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα

Διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες (2^η-3^η εβδομάδα)

Είδος δραστηριότητας: Βίντεο, συζήτηση, διεξαγωγή έρευνας

Οργάνωση τάξης: Μετωπική διδασκαλία και εργασία σε ομάδες.

Ρόλος του διδάσκοντα: Διδακτικός, συντονιστικός.

Σύνδεση με τον διδακτικό στόχο: Να αναγνωρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, να αναπτύξουν διαλογικές δεξιότητες, να εξοικειωθούν με τα βήματα μιας κοινωνικής έρευνας, να αναπτύξουν συνείδηση ενεργών πολιτών.

Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο:

α) Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα: <https://ed.ted.com/lessons/what-are-the-universal-human-rights-benedetta-berti> και

β) Ανθρώπινα δικαιώματα: <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-ugc-8525-932>

Περιγραφή: Η εκπαιδευτικός επιχείρησε, μέσω ερωτήσεων, να διερευνήσει τις πρότερες γνώσεις των μαθητών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές εστιάζουν σε ορισμένα μόνο ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η ειρήνη και η ελευθερία και αγνοούσαν παντελώς κάποια άλλα, όπως το δικαίωμα στην ανάπαυση και τον ελεύθερο χρόνο. Αγνοούσαν ακόμα και την ύπαρξη της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Στη συνέχεια, οι μαθητές παρακολούθησαν βίντεο (διάρκειας 5 περίπου λεπτών) με τίτλο «Ανθρώπινα δικαιώματα». Στο βίντεο αυτό παρουσιάζονται οι βασικότεροι σταθμοί στην ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δίνεται έμφαση επίσης στη σημασία των δικαιωμάτων αυτών για τη ζωή των ανθρώπων. Κατόπιν παρακολούθησαν βίντεο (διάρκειας 3 περίπου λεπτών) από το φωτόδεντρο, στο οποίο παρουσιάζονται τα 30 άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το βίντεο έχει κατασκευαστεί από την εκπαιδευτικό με το ψηφιακό εργαλείο rowtoon (βλ. Εικόνα 2). Ανατρέξαμε επίσης στο βιβλίο της Πολιτικής Παιδείας της Β' Λυκείου, στο παράρτημα του οποίου υπάρχει ολόκληρη η Διακήρυξη και ακολούθησε συζήτηση με τους μαθητές. Ακολούθως, δόθηκε από την εκπαιδευτικό φύλλο εργασίας σε κάθε ομάδα με σκοπό την υλοποίηση μια έρευνας. Η έρευνα είχε ως τίτλο «Κατανόηση του ορισμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» και ως σκοπό να διερευνήσουν οι μαθητές πώς κατανοούν οι άνθρωποι τη φράση «ανθρώπινα δικαιώματα». Κάθε ομάδα είχε ως αποστολή να ρωτήσει πέντε τουλάχιστον άτομα (όχι από την τάξη) τις εξής τέσσερις ερωτήσεις: 1) Τι σημαίνει για εσάς η φράση «ανθρώπινα δικαιώματα»;, 2) Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων; 3) Έχετε ακούσει για την «Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων»; και 4) Πώς θα αξιολογούσατε τη σπουδαιότητα της μάθησης και της εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Πηγή ερωτηματολογίου: «Ζωντανεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα, ΟΗΕ, 2012. Κάθε ομάδα έπρεπε να κατηγοριοποιήσει τις απαντήσεις, να τις αναλύσει και να εξαγάγει τα συμπεράσματά της. Τέλος, κάθε ομάδα παρέλαβε φύλλο εργασίας για την ενότητα που είχε επιλέξει να ασχοληθεί από την 1^η διδακτική ώρα. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν στη σχολική αίθουσα την επόμενη διδακτική ώρα, αφού είχε μεσολαβήσει μία εβδομάδα για τη διεξαγωγή της. Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προέκυψε ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δε διέθετε πολλές γνώσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, η πλειοψηφία όμως αναγνώριζε τον ρόλο που μπορεί να παίξει η εκπαίδευση στο θέμα αυτό.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας: Οι μαθητές έμαθαν να αναγνωρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, προβληματίστηκαν για το μεγάλο εύρος τους, αλλά και για τα γεγονότα που οδήγησαν στη δημιουργία της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Γνώρισαν επίσης ένα ψηφιακό μέσο δημιουργίας βίντεο, το rowtoon, και μυήθηκαν στα στάδια μιας κοινωνικής έρευνας, τα οποία θα ακολουθήσουν και ως μελλοντικοί φοιτητές σχολών ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: Εργασίες μαθητών

Διάρκεια: 9 διδακτικές ώρες

Είδος δραστηριότητας: Παρουσίαση και συζήτηση

Οργάνωση τάξης: Εργασία σε ομάδες

Ρόλος του διδάσκοντα: Ενθαρρυντικός, υποστηρικτικός, συμβουλευτικός, διευκολυντικός και συντονιστικός.

Σύνδεση με τον διδακτικό στόχο: Να αναζητήσουν, να καταγράψουν και να οργανώσουν ιστορικά στοιχεία σχετικά με τους βασικούς σταθμούς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να εντοπίσουν παγκόσμιες ημέρες αφιερωμένες στα ανθρώπινα δικαιώματα και να ερμηνεύουν τη σημασία τους, να συλλέξουν στοιχεία για υπέρμαχους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να ενημερωθούν σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμβολή της στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να αναζητήσουν και να καταγράψουν περιπτώσεις καταπάτησης και προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο, να ερμηνεύουν την πορεία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διαχρονικά και να κατανοήσουν τη σημασία της προάσπισής τους, να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη, κατά τη συλλογή πληροφοριών, την παρουσίαση των εργασιών τους και την παρακολούθηση των εργασιών των συμμαθητών τους, να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους παρουσιάζοντας τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης ή του σχολείου, να μάθουν και να εξοικειωθούν οι μαθητές με τις νέες τεχνολογίες και τη χρήση εφαρμογών web 2.0 για εκπαιδευτικούς σκοπούς, να μάθουν να συλλέγουν πληροφορίες από το διαδίκτυο, να τις διασταυρώνουν, να τις αξιολογούν και να τις ιεραρχούν και να σκέπτονται δημιουργικά κατά την υλοποίηση των εργασιών τους.

Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο:

α) Βασικοί σταθμοί στην ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων:
<http://photodentro.edu.gr/agggregator/lo/photodentro-lor-8521-7038>

β) Ανθρώπινα δικαιώματα: <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7024>

Περιγραφή: Τις επόμενες 8 διδακτικές ώρες οι μαθητές παρουσίαζαν τις εργασίες που είχαν προετοιμάσει ως ομάδες (2 ή 4 ατόμων). Το σχολείο δε διέθετε εργαστήριο πληροφορικής, επομένως οι εργασίες των μαθητών υλοποιήθηκαν εκτός σχολείου. Η παρουσίασή τους όμως έγινε στη σχολική αίθουσα με χρήση υπολογιστή και βιντεοπροβολέα της υπεύθυνης καθηγήτριας. Στο τέλος κάθε παρουσίασης, ακολουθούσαν ερωτήσεις και συζήτηση με τους μαθητές και αναρτούσαμε το υλικό από τις εργασίες των μαθητών στην ιστοσελίδα του project (<http://humanrights-project.weebly.com/>).

Πιο συγκεκριμένα, την 4^η διδακτική ώρα (συνολικά από την αρχή του project) παρουσίασε, με τη χρήση powerpoint, η ομάδα που είχε αναλάβει την ενότητα «Ιστορικά στοιχεία ανθρωπίνων δικαιωμάτων» (βλ. Εικόνα 3).

Την 5^η διδακτική ώρα, παρουσίασε η ομάδα που είχε αναλάβει την ενότητα «Παγκόσμιες ημέρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων», η οποία ανέπτυξε τα καλλιτεχνικά της ταλέντα. Επέλεξαν τις ημέρες που είναι αφιερωμένες στην ποίηση, την υγεία, την ημέρα ερυθράς χειρός, κατά των ναρκωτικών, της οικογένειας και την ημέρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. Εικόνα 6).

Τις δύο επόμενες διδακτικές ώρες (6^η και 7^η) παρουσιάστηκε η ενότητα «Υπέρμαχοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Οι μαθητές επέλεξαν να μας μιλήσουν για τους Ζοζέ Ράμος-Όρτα, Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, Ντο Ονγκ Σαν Σου Κι, Μοχάμαντ Γιουνούς και Νέλσον Μαντέλα (βλ. Εικόνα 5).

Την 8^η διδακτική ώρα παρουσιάστηκε η ενότητα «Ευρωπαϊκή Ένωση – Βραβείο Ζαχάρωφ», μέσω βίντεο που κατασκεύασαν οι μαθήτριες στο powtoon. Έγινε αναφορά στην ιστορία του βραβείου, σε κατόχους του βραβείου, αλλά και στις νικήτριες εκείνης της χρονιάς (Νάντια Μουράντ και Λαμίγια Χατζί Μπασάρ) (βλ. Εικόνα 4).

Οι τρεις επόμενες διδακτικές ώρες (9^η-11^η) ήταν αφιερωμένες στην τελευταία ενότητα «Καταπάτηση-προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Οι μαθητές επέλεξαν να παρουσιάσουν θέματα σχετικά με το Άουσβιτς (βίντεο μέσω του animoto), την πολιτική της μονογονεϊκής οικογένειας στην Κίνα (powerpoint), αλλά και στατιστικά στοιχεία για το Αφγανιστάν, την Ουγκάντα και άλλες χώρες του κόσμου, στις οποίες έχει παρατηρηθεί καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Την τελευταία διδακτική ώρα (12^η) ολοκληρώθηκε η ιστοσελίδα του project (βλ. Εικόνα 1), οι μαθητές συζήτησαν για τα ευρήματά τους, αντάλλαξαν απόψεις και κατέληξαν σε συμπεράσματα σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο

σήμερα και τις ενέργειες που μπορεί να κάνει για την προάσπισή τους ο κάθε ένας από εμάς ξεχωριστά.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας: Οι μαθητές υπήρξαν οι πραγματικοί πρωταγωνιστές αυτής της δραστηριότητας. Αναζήτησαν πληροφορίες, δημιούργησαν εργασίες, παρουσίασαν στην ολομέλεια της τάξης, αναπτύσσοντας την αυτοπεποίθησή τους, χρησιμοποίησαν την τεχνολογία, γνώρισαν διαφορετικές πτυχές του θέματος και ευαισθητοποιήθηκαν για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

4 ▶ Άρθρα

Καθένας έχει δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να επιλέγει τον τόπο διαμονής του.

13

14 Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο (όχι για πραγματικά αδικήματα του ποινικού κώδικα ή κατά του Ο.Η.Ε.).

Καθένας έχει δικαίωμα σε μια ιθαγένεια.

15

16 Καθένας έχει το δικαίωμα να παντρεύεται (με ελεύθερη επιλογή) και να γίνεται γονέας.

01:21 -01:35

USING
iQOO

Εικόνα 2 – Βίντεο για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ο Κύλινδρος του Κύρου (539 π.Χ.)
Το 539 π.Χ., τα στρατεύματα του Κύρου του Μεγάλου, του πρώτου βασιλιά της αρχαίας Περσίας, κατέκτησαν την πόλη της Βαβυλώνας. Αλλά οι επόμενες ενέργειές του ήταν αυτές που σήμαναν μια μεγάλη πρόοδο για τον Άνθρωπο. Ελευθέρωσε τους σκλάβους, διακήρυξε ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν τη θρησκεία τους και εδραίωσε φυλετική ισότητα. Αυτές και άλλες αποφάσεις καταγράφηκαν σε ένα κύλινδρο από ψημένο πηλό στην Ακκαδική γλώσσα με σφηνοειδή γραφή.

Η Εξάπλωση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Από τη Βαβυλώνα, η ιδέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γρήγορα εξαπλώθηκε στην Ινδία, στην Ελλάδα και τελικά στη Ρώμη. Εκεί, προέκυψε η έννοια του «φυσικού νόμου», αφού παρατηρήθηκε το γεγονός ότι οι άνθρωποι τείνουν να ακολουθούν συγκεκριμένους άγραφους νόμους στη ζωή τους και να Ρωμαϊκό δίκαιο βασιζόταν σε ορθολογικές ιδέες που προέκυπταν από τη φύση των πραγμάτων.
Έγγραφα που αποδεικνύουν τα δικαιώματα του ατόμου, όπως η Μάγκνα Κάρτα (1215), Αναφορά Δικαίου (1628), το Σύνταγμα των ΗΠΑ (1787), η Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (1789) και η Διακήρυξη Δικαιωμάτων, των ΗΠΑ (1791) είναι οι γραπτοί πρόγονοι πολλών από τα σημερινά έγγραφα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μάγκνα Κάρτα (1215)
Το 1215 ο βασιλιάς της Αγγλίας Ιωάννης παραβίασε πολλούς από τους αρχαίους νόμους σύμφωνα με τους οποίους κυβερνιόταν η Αγγλία. Οι υπήκοοί του τον ανάγκασαν να υπογράψει τη Μάγκνα Κάρτα στην οποία απαριθμούνται αυτά που αργότερα θεωρήθηκαν ως ανθρώπινα δικαιώματα. Αποτέλεσε από τα πιο σημαντικά νομικά έγγραφα στην εξέλιξη της δημοκρατίας και ένα σημείο καμπής στην θεμελίωση της

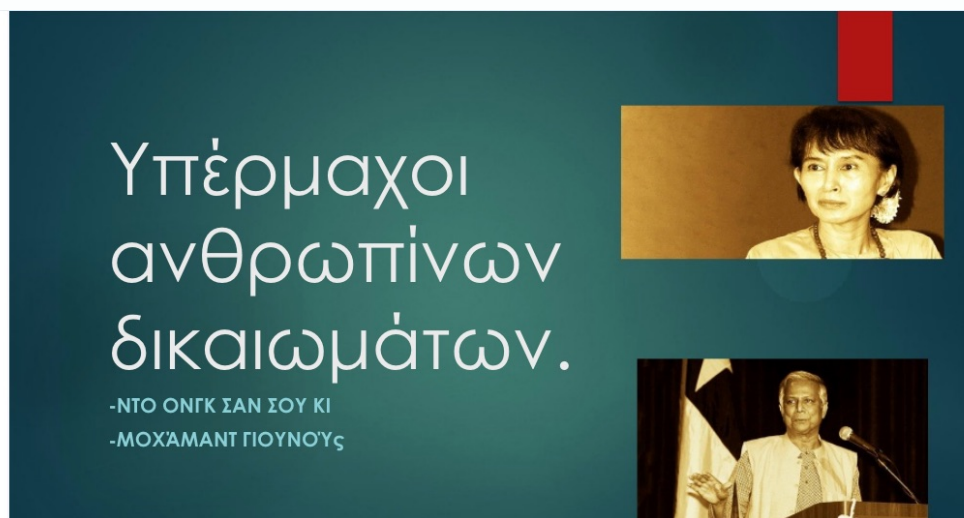
Αναφορά Δικαίου (1628)
Η Αναφορά του Δικαίου στάλθηκε το 1628 από το αγγλικό κοινοβούλιο στον Κάρολο Α'. Το κοινοβούλιο αρνήθηκε να χρηματοδοτήσει την αντιδημοτική εξωτερική πολιτική του βασιλιά κι αυτή ήταν η αιτία που οδήγησε την κυβέρνησή του να αποσπάσει εξαναγκαστικά δάνεια και να εφοδιάσει τα στρατεύματα στα σπίτια των υπηκόων ως μέτρα οικονομίας. Όσοι αντιτίθονταν είτε τους φυλάκιζαν είτε τους

Εικόνα 3 – Ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

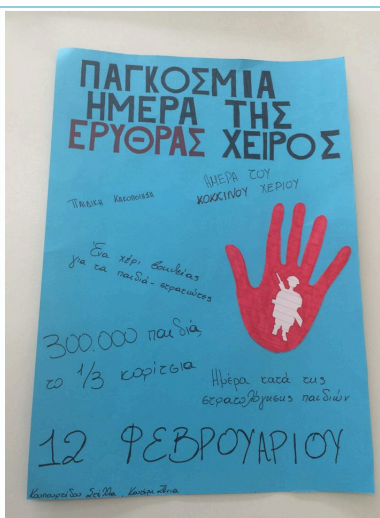
Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω της ετήσιας απονομής του θεσπισθέντος το 1988 βραβείου Ζαχάρωφ για την ελευθερία της σκέψης. Το βραβείο απονέμεται σε πρόσωπα με εξέχουσα συμβολή στον ανά τον κόσμο αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εφιστώντας την προσοχή όλων στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και στηρίζοντας τους βραβευθέντες και τον σκοπό τους.

Εικόνα 4 – Από την παρουσίαση για το Βραβείο Ζαχάρωφ

Εικόνα 5 – Από την παρουσίαση υπέρμαχων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Εικόνα 6 – Αφίσα για την παγκόσμια ημέρα της ερυθράς χειρός

4. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

4.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική υλοποιήθηκε σε μεγάλο ποσοστό σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό και πιστεύουμε ότι επιτεύχθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό οι στόχοι που είχαν αρχικά τεθεί. Τα θετικά στοιχεία της πρακτικής θεωρούμε ότι είναι το θέμα που πραγματεύεται, η αξιοποίηση σύγχρονων θεωριών μάθησης και η χρήση των Τ.Π.Ε.

Ως προς το γνωστικό αντικείμενο, οι μαθητές απέκτησαν γνώσεις σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα, με την Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε. και τα γεγονότα που οδήγησαν στην υπογραφή της, με το σημαντικό έργο των υπέρμαχων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό και το Βραβείο Ζαχάρωφ που απονέμει κάθε χρόνο, αλλά και προβληματίστηκαν με περιπτώσεις καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που είτε έχουν συμβεί, είτε εξακολουθούν να συμβαίνουν ανά τον κόσμο. Μυήθηκαν επίσης και στα στάδια μιας ποιοτικής κοινωνικής έρευνας με βιωματικό τρόπο.

Ως προς τη χρήση της τεχνολογίας, οι μαθητές υλοποίησαν τις εργασίες τους χρησιμοποιώντας web 2.0 εργαλεία, ακόμα και εργαλεία που δεν είχαν

ξαναχρησιμοποίησε (π.χ. powtoon), και απέκτησαν βασικές γνώσεις κατασκευής ιστοσελίδας. Στα θετικά του project συγκαταλέγεται και το γεγονός ότι παρέδωσαν και παρουσίασαν ψηφιακές εργασίες και μαθητές που δεν είχαν καμία εξοικείωση με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Όλα τα παραπάνω υλοποιήθηκαν σε πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας μεταξύ των μαθητών. Υπήρχε διαρκής αλληλεπίδραση με την εκπαιδευτικό και τηρήθηκαν κατά γράμμα τα χρονοδιαγράμματα που είχαν αρχικά τεθεί.

4.2 Απρόσμενα γεγονότα

Μια δυσκολία που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε ήταν το γεγονός ότι το σχολείο δε διέθετε εργαστήριο πληροφορικής. Ως εκ τούτου, οι εργασίες των μαθητών υλοποιήθηκαν εκτός σχολείου, ενώ οι προβολές βίντεο και οι παρουσιάσεις των μαθητών έγιναν στη σχολική αίθουσα με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και βιντεοπροβολέα της υπεύθυνης καθηγήτριας. Εξάιρεση αποτέλεσε η δημιουργία της ιστοσελίδας, η οποία κατασκευάστηκε στη σχολική αίθουσα σταδιακά από τις εργασίες που παρέδιδαν οι μαθητές κάθε εβδομάδα. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το ότι οι μαθητές που επέλεξαν την ενότητα «Παγκόσμιες Ημέρες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» δεν είχαν εξοικείωση με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, οδήγησε την ομάδα αυτή να κατασκευάσει αφίσες, όχι όμως ψηφιακές, όπως αρχικά είχε σχεδιαστεί, χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία, όπως το canva (<https://www.canva.com/>). Αναδείχθηκαν όμως με αυτόν τρόπο οι καλλιτεχνικές δεξιότητες των μαθητών. Οι αφίσες αναρτήθηκαν σε πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου και αποτέλεσαν θέμα συζήτησης και για άλλους μαθητές του σχολείου, που δεν ανήκαν στην ομάδα του project.

Χρειάστηκε, επίσης, να δοθούν συγκεκριμένες οδηγίες χρήσης του εργαλείου δημιουργίας βίντεο powtoon (<https://www.powtoon.com/home/?>) στην ομάδα που είχε επιλέξει την ενότητα «Ευρωπαϊκή Ένωση-Βραβείο Ζαχάρωφ», καθώς δεν το είχαν ξαναχρησιμοποιήσει και δυσκολεύτηκαν αρχικά να κατανοήσουν κάποιες από τις λειτουργίες του.

4.3 Εκπαιδευτική τεχνική σε σημαντικά στιγμιότυπα

Ένα σημείο που προβλημάτισε τους μαθητές κατά την υλοποίηση του project ήταν η διεξαγωγή της έρευνας. Παρόλο που είχαν διδαχθεί θεωρητικά τις μεθόδους, τις τεχνικές και τα είδη της έρευνας στο μάθημα προσανατολισμού «Βασικές Αρχές Κοινωνικών Επιστημών», θεώρησαν ότι θα είναι άβολη η διαδικασία της συνέντευξης. Όταν το

επιχείρησαν όμως, ύστερα από παρότρυνση και ενθάρρυνση από την εκπαιδευτικό, η όλη διαδικασία τους φάνηκε διασκεδαστική και ενδιαφέρουσα.

Προκλήθηκε επίσης το ενδιαφέρον των μαθητών και ενθαρρύνθηκαν συζητήσεις με την εκπαιδευτικό για θέματα που είτε δεν γνώριζαν (π.χ. πολιτική μονογονεϊκής οικογένειας στην Κίνα, Βραβείο Ζαχάρωφ), είτε είχαν ελλιπείς γνώσεις (π.χ. Άουσβιτς, ρόλος της Ε.Ε.).

4.4 Σχέση με άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πρακτικές

Παρά το γεγονός ότι η Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπογράφηκε πριν από 70 χρόνια, διαπιστώνουμε καθημερινά ότι υπάρχει μεγάλη απόσταση μέχρι την πλήρη επίτευξη και ικανοποίηση όλων των άρθρων της. Η απόσταση αυτή μπορεί να γεφυρωθεί μέσω της εκπαίδευσης. Το συγκεκριμένο project λοιπόν σχεδιάστηκε ως ένα μάθημα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να τα γνωρίσουν οι μαθητές και να τα εφαρμόζουν στην πράξη. Ένα μάθημα μη παραδοσιακής διδασκαλίας, βασισμένο στον εποικοδομισμό και κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης.

Για την υλοποίηση του project αξιοποιήθηκαν ψηφιακά μέσα, τα οποία κινητοποιούν τους μαθητές να προσεγγίσουν πιο αποτελεσματικά τη γνώση, αφού συνεισφέρουν οι ίδιοι στη δημιουργία περιεχομένου, δουλεύοντας συνεργατικά στο πλαίσιο των ομάδων τους. Όλη η μαθησιακή διαδικασία στηρίχθηκε στη συνεργασία και οικοδομήθηκε γύρω από τους μαθητές και όχι τον καθηγητή. Απόρροια όλων αυτών ήταν το γεγονός ότι όλο το υλικό παράχθηκε από τους ίδιους τους μαθητές, οι οποίοι είχαν μεγάλα περιθώρια αυτονομίας (π.χ. επιλογή ενότητας, επιλογή θέματος μέσα σε κάθε ενότητα, επιλογή ψηφιακού εργαλείου, τρόπος παρουσίασης) κατά τη μαθησιακή διαδικασία.

4.5 Αξιοποίηση, γενίκευση, επεκτασιμότητα

Το υλικό που παράχθηκε κατά την υλοποίηση του project αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα: <http://humanrights-project.weebly.com/> και μπορεί να χρησιμοποιηθεί (αυτόσιο ή μέρος αυτού) από οποιοδήποτε αναλυτικό πρόγραμμα στο οποίο γίνεται αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα ή ακόμα και σε εορτασμούς ιστορικών γεγονότων (π.χ. Ημέρα Μνήμης για το Ολοκαύτωμα).

Το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όμως είναι ανεξάντλητο και διαθέτει πολλές διαφορετικές πτυχές. Το υλικό επομένως που παράχθηκε μπορεί να εμπλουτιστεί με νέες

ενότητες ή να αναλυθούν περισσότερο οι υπάρχουσες ενότητες, να χρησιμοποιηθούν διαφορετικά ψηφιακά εργαλεία και οι αφίσες να μετατραπούν σε ψηφιακές.

5. Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

Βιβλία:

1. Πολιτική Παιδεία Β' Γενικού Λυκείου, Παύλος Φ. Μάραντος, ΙΤΥΕ Διόφαντος
2. Ζωντανεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα, Οδηγός για τον Εκπαιδευτικό, Οργανισμός Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Σημειώσεις

Χάρτες

Websites:

1. <https://ed.ted.com/>
2. <http://europa.eu/>
3. <http://photodentro.edu.gr/aggregator/>
4. <https://www.weebly.com/>

Λογισμικό